

Små barns lärande Malmö mars 2015

- Att dokumentera kontinuerlig förändring i barns förmågor och kunnande med syftet att bedöma verksamhetens kvalitet – några infallsvinklar
- Kort om analys i ett sådant sammanhang
- Förslag att genomföra till seminariet hösten 2015

En viktig utgångspunkt!

Förskollärare ska ansvara för

- att dokumentation, uppföljning och **analys** omfattar hur barns **förmågor** och **kunnande** kontinuerligt **förändras** inom **målområdena** i förhållande till de **förutsättningar** för utveckling och lärande som förskolan bidrar med,

Arbetslaget ska dokumentera, följa upp och analysera

- hur barns förmågor och kunnande kontinuerligt förändras inom målområdena i förhållande till de förutsättningar för utveckling och lärande som förskolan bidrar med,

(Lpfö 1998/2010, s. 15)

Analysen riktas således mot ...

SÅVÄL

... hur barns **förmågor** och **kunnande** kontinuerligt **förändras** inom **målområdena** ...

Dvs. jämförelser över tid av t.ex. barns ord och handlingar inom specificerade målområden

SOM

... **förutsättningar** för utveckling och lärande som förskolan bidrar med.

Dvs. Kvalitetsbedömningar av t.ex. förutsättningar, organisation, struktur och genomförande inom samma specificerade målområden (jfr Lpfö s. 15)

Forskare undersöker barns förändrade kunnande – exempel

T.ex. barns kvalitativt skilda sätt att erfara den tidiga matematiken i form av att:

- Urskilja stor och liten (åldersrelaterade skillnader)
- Uppfatta antal 1, 2 och 3 (fyra kategorier)
- Illustrera antal (fem kategorier)
- Räkna föremål (fem kategorier)
- Visa på först och sist (fyra kategorier)
- Sortera föremål (fem kategorier)

(Sheridan, Pramling & Johansson, 2011)

Forskare undersöker barns förändrade kunnande – exempel

- Uppfatta antal 1, 2 och 3 (visa vad som är lika många)

Kategori A: Visar en-till-en-korrespondens

Kategori B: Visar en-till-en-korrespondens, men "fyller på"

Kategori C: Tar "alla" utan korrespondens

Kategori D: Förhåller sig inte till uppgiften

Barns förändrade kunnande – forskare undersöker

T.ex. kvalitativa ”språng” i barns agerande vid sagoläsning:

1. Uppmärksamhet
2. Agerande
3. Inferens och utvidgning
4. Integration

I förskolor med hög kvalitet fler observationer av
”avancerade” kategorier (3 och 4)

(Sheridan, Pramling & Johansson, 2011)

Lärarens agerande vid bokläsning – forskare undersöker

- Läsa texten precis som den är
- Berätta innehållet
- Dramatisera läsningen med rösten
- Läsa och involvera med frågor och utvikningar, anpassade till respektive barn

Lärarens sätt att läsa påverkar barns språkutveckling!

(Sheridan, Pramling & Johansson, 2011)

Kvalitetsbedömningar av verksamheten i relation till befintlig dokumentation

T.ex. kring språkutveckling:

Vi låter barnen regelbundet lyssna till berättelser, själva berätta och associera fritt samt tillsammans med andra skapa berättelser (BRUK 3.6.4).

Stämmer: inte alls, till viss del, till stor del, helt

Vi ger barnen regelbundna tillfällen att tillsammans med andra barn och med vuxna samtala om böcker och bilder, ställa frågor, kommentera och ta del av andras uppfattningar (BRUK 3.6.5).

Stämmer: inte alls, till viss del, till stor del, helt

Vad är analys?

- Analys = att lösa upp; grundligt undersöka delarna
- Syntes = att sätta samman till en helhet = ny kunskap

Möjliggör upptäckten av innehåll, delar och helhet.

- Reflektion = återspeglning; eftertanke

Innebär en begrundan av de konsekvenser olika handlingar kan få.

Vad handlar analys om i det här sammanhanget – det första steget?

Att välja ut delar!

- 1) Analys av vilka beståndsdelar av barns kunnande och förmågor (inom målområdena) som ska uppmärksammas.
- 2) Analys av aspekter i verksamhetens förutsättningar och genomförande som ska uppmärksammas (jfr BRUK).

Det andra steget!

- Skapa underlag (eller använd befintliga) om:
 - De utvalda beståndsdelarna av barns kunskande och förmågor (inom målområdena) vid flera tillfällen och över tid.
 - De utvalda aspekterna i verksamhetens förutsättningar och genomförande t.ex. genom självskattningar eller föräldraenkäter.

Det tredje steget – olika analysformer i relation till underlagen!

Att jämföra: t.ex. barns förmågor och kunnande vid olika tidpunkter (i relation till utvalda målområden).

Att tolka: t.ex. barns kvalitativt olika sätt att agera och kommunicera (i relation till utvalda målområden).
Jfr begreppen GÖRA, VETA, KUNNA, FÖRSTÅ

Att förklara: t.ex. hur förskolans insatser (förutsättningar och genomförande) kan ha inverkat på barns utveckling och lärande enligt ovan.

Att problematisera: t.ex. relatera till forskning; upptäcka motsägelser; ställa sig nya frågor

Att förbereda till seminariet i oktober

- Exempel på systematiskt kvalitetsarbete på förskolan utifrån steg 1, 2, 3 som skriftligt underlag för diskussion, dvs.
 - 1) Avgränsat mål/innehållsområde utifrån läroplanen.
 - 2) Dokumentation/underlag som beskriver såväl barns utveckling och lärande över tid som kvalitetsbedömningar av verksamheten.
 - 3) Preliminära analyser utifrån detta!